

PO TAURAGNŲ DANGUM

Tauragnų krašto bendruomenės laikraštis

2017 gruodis Nr.102

SU ŠVENTĖMIS, MIELI TAURAGNIŠKIAI!

Šventos Kalėdos, skleidžiančios gėrį, atlidumą, širdingumą, vainikuoja Metų pabaigą, o švarus popieriaus lapo baltumo naujametinis sniegas įkvepia naujos, daug žadančios, su meile rašomos pradžios viltį.

Bendrystės, pasitikėjimo, skaidrios ramybės ir giedro džiaugsmo! Kalėdų dvasia tegu Jus lydi darbuose ir namuose – kiekvieną dieną, ištikus metus!

Tauragnų seniūnas **Alvydas Danauskas**

Lėtai ar greitai bėga laikas? Turbūt būna visai. Kartais regis, kad jis sustojo ir niekur neskuba, ypač, kai ko nors lauki ir sulaukt negali. O, žiūrėk, tik atsisėdai su drauge prie kavos puodelio, ir pusdienio nebėr... Vyrai pasakytų – prie alaus bokalo. Tai tas pats.

Michaelis Endė apysakoje „Momo“ rašo apie laiko vagis, kurie vagia iš žmonių laiką, sakydami, kad šie daug laiko praleidžia veltui: gėrį saulėlydžiu, skaito knygas, bendrauja su kaimynais. Taigi jie siūlo parduoti tą laiką, žadėdami jį sutaupyti, net ir palūkanų vėliau bus... Bet iš tiesų tas laikas pavogiamas, o ne sutaupomas. Ir žmonės praranda gyvenimo džiaugsmą ir prasmę. Lieka tik darbas ir siekis kuo didesnio

atlyginimo. Laimei, kad apysakoje našlaitė Momo spėja išgelbėti pasaulį...

Tai ir mano palinkėjimas – neparduokime savo paties geriausio laiko, to, kurį skiriame savo vaikams ir kitiems artimiesiems, to, kada gėrimės pirmuoju sniegu ar žvaigždėtu dangum, kada skaitome gerą knygą, keliaujame ar tiesiog geriamė arbatą su kaimynu...

Tai ir yra tikrasis mūsų laikas. Tegul jo būna kuo daugiau.

Bendruomenės pirmininkė
Danguolė Trimonienė

**Gruodžio mėnesio jubiliejai
Sveikiname!**

*„Dienos – kaip volungės –
greitos ir gražščios.*

Skrenda į praeitį ir nebegrižta.

Raukšlės ant veido metraštį rašo.

*Plaukus prisninga žiedlapiai
vyšnių”.*

**50 metų sukanka Stasiui
Asmenavičiui** iš Politiškių kaimo;

60 metų jubiliejų švenčia
tauragniškaiai **Zita Paškonienė** ir **Jonas**

Grašys, Albertas Petravičius iš
Politiškių kaimo ir **Algimantas**
Jauniškis iš Tauragnų kaimo;

75 metų sukaktį pažymi **Irena**
Blažienė iš Tauragnų kaimo;

90 metų sukaktį švenčia tauragniškis
Mečislovas Treinys, Janina
Mačiulienė iš Sėlės ir
Tėklė Isakienė iš Balčių.

Danguolė Trimonienė

Kiekvienas žmogus yra kūrėjas

Gruodžio 2 d. Tauragnų kultūros skyriuje vyko Meno mylėtojų šventė „Kiekvienas žmogus yra kūrėjas“.

Šventę pradėjo Vaikų ir jaunimo dramos studijos artistai, vadovaujami Loretos Juškėnienės. Juos ir matote **nuotraukoje**. Po nuotaikingo vaikų pasirodymo buvo padėkota senjorų ansamblui, kuris jau atsisveikino su scena. Už gražius, brandžius metus, puoselėjant dainas, bendraujant su žmonėmis, dalijant savo širdies šilumą visam Tauragnų kraštui UKC direktorės Astos Motuzienės Padėkos raštai įteikti Janinai Augulytei, Irenai Eidžiulienei, Petruui Kazickui, Stasei Mikulėnienei, Janinai Puodžiukienei, Broniui Slapšiui ir Tamarai Vanagaitei.

Senjorų ansamblis

Kultūros namų darbuotojos dėkojo ir gausiam meno kolektyvų dalyvių būriui: Ligitai Balčiūnienei, Alvydui Danauskui, Sallijai Deveikienei, Raimundui Kavaliauskui, Aldonai Kirkienei, Gražinai Kunickienei, Gintautui

Lisauskui, Žaimantui Musteikiui, Ritai Pundzienei, Ingai Šinkūnienei, Aldonai Tartilienei, Žymantui Trimoniui, Giedrei Tubelienei, Linai Umarienei, Pranui Virvyčiui, Valdai Žebelienei, Edmundui Žebeliui.

Nepamiršti buvo ir mažieji tauragniškiečiai – meno kolektyvų dalyviai: Inesa ir Aivaras Deveikiai, Norbertas Kriaučionis, Raminta Levčenkaitė, Meida Mikalauskaitė, Justė Palskytė, Ada ir Matas Paukštės, Viltė Stipinaitė, Jonė ir Mikas Šinkūnai, Ieva Umaraitė bei debutantas scenoje Adrijus Mikalauskas.

Po oficialiosios dalies šventinę nuotaiką tęsė muzikantai. Vestuvinių muzikantų „vakarūšką“ susirinkusiems padovanojo iš Tauragnų krašto kilęs muzikantas Dainius Truskauskas (**nuotraukoje** – su gitara). Dalyvavo grupės „Basi ant slenksčio“, „Fortūna“, Dainius Maslauskas ir „Skandalistai“, kur groja ir dainuoja pats Dainius Truskauskas. Gausiai susirinkę žiūrovai paskutinę dainą dainavo kartu su visais muzikantais.

Renginio metu veikė dvi parodos: tapybos ant šilko ir fotografijų paroda „Ruduo kaime“. Tai projekto „Kiekvienas žmogus yra kūrėjas“ dalis.

Labai džiaugiuosi, kad moterys nutapė ant šilko puikias skraistes, kuriomis renginių metu pasipuoš moterų ansamblis. Žinoma, tai buvo visai nauja veikla ir kai kurioms iš pradžių atrodė, kad jos nesugebės. Bet turėjome gerą mokytoją – keramikę Jovitą Paukštytę, kuriai lengvai paklūsta ir tapyba ant šilko. Pamažu supratome, kad uždavinys įveikiamas, tik tam reikėjo skirti nemažai laiko ir, žinoma, noro. Dabar visos moterų ansamblio dalyvės turi gražias, vasara alsuojančias skraistes. Dar kelios moterys dirbo su šilko „likučiais“ – ir nutapė spalvingus šalikėlius.

Kadangi dar liko ir kontūrų, ir dažų, skirtų tapybai ant šilko, kviečiame norinčias moteris registruotis kultūros namuose ir sausio mėnesį galėsite pabandyti sukurti kažką sau – galbūt paveikslėlį, gal skarytę ar šalikėlį. Priemonių turime, tik šilko reikės nusipirkti (tai galima padaryti ir centralizuotai užsakius, kai žinosime visų

pageidavimus). Darbas tikrai labai smagus, net ir nemokančioms piešti tikrai įveikiamas (tai rodo ir mano pačios pavyzdys). Paskubėkite, nes registruosime tik 10 moterų, kitoms gali neužtekti dažų.

Tapybos ant šilko darbų paroda kultūros namuose dar veiks ir sausio mėnesį.

Tauragnų krašto bendruomenės projektą „Kiekvienas žmogus yra kūrėjas“ rėmė Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Rita Butavičienė

Metai kaip paukščiai

Metai skrieja lyg paukščiai,
Vėl žiema, vėl Kalėdos.
Ką atneš naujas sausis,
Ką įspaus mūsų pėdos?

Tu priglausk prie peties,
Kas šiandieną arti.
Draugui ranką ištiesk
Ir bėdas išklausk.

Naujų metų vilties
Žiburėlį uždek,
Neminėk praeities
Tikėk laimės žvaigžde.

Taurėn laimės pripilk,
Išdalink po mažytį lašelį,
Kas šiandieną aplink,
O ir tiems, kas ateiti negali.
(autorius nežinomas)

Noriu visiems palinkėti laimingų Naujųjų Metų ir trumpai apžvelgti projektinę veiklą bendruomenėje.

2017 metais Klykių bendruomenėje balandžio–lapkričio mėnesį buvo vykdomas gamtosauginės veiklos projektas „Gražiname savo kaimą“, kurį finansavo Utenos rajono savivaldybė iš Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos. Medelių pirkimui Utenos savivaldybė skyrė šimtą eurų. Bendruomenė organizavo talką, kurios metu buvo pasodinta dešimt

obelaičių ir dvi hortenzijos, vyko popietė-viktorina „Daržų diena“. Vasarą buvo surengta fotografijų paroda „Mielas širdžiai kampelis“, o spalio mėnesį bendruomenėje buvo organizuota „Derliaus diena“.

Liepos–gruodžio mėnesį Klykių bendruomenėje vykdomas socialinis projektas – „Specialių socialinių paslaugų teikimas namuose senyvo amžiaus ir suaugusiems asmenims su negalia.“ Projektą finansuoja Utenos rajono savivaldybė iš Utenos rajono savivaldybės socialinių paslaugų plėtros kokybės gerinimo programos ir skyrė 1919 eurų. Šio projekto metu buvo įdarbintas vienas žmogus, kuris teikia socialines paslaugas šešiams žmonėms.

Derliaus diena bendruomenėje

Valda Žebeliene
Dalintis gerumu ir duona

Kai nusibosta rudens darganos ir pilkuma, kai nusibosta vėjo nurengti nuogi bejėgiai medžiai, į žemę atkeliauja gruodis, atnešdamas ramybę, laukimą ir viltį, kad viskas tuoj pasikeis. Iškritęs baltutis sniegas apklos laukus ir miškus, paslėps visą purvą ir netvarką. Pasidaro šviesu gamtoje. Pasidaro šviesu ir žmogaus širdyje. Ateina Adventas. Ateina vienos pačių gražiausių metų švenčių – Kalėdų, Kristaus gimimo, laukimas. Ir, nesvarbu, ar esi ti-

kintis, ar ne, šios šventės tave visada paliečia, sujaudina širdį. Norisi būti geresniu, atidesniu, jautresniu kitiems. Norisi su visais dalintis gerumu. Todėl ir Utenos kultūros centro Tauragnų skyriaus moterys gruodžio 15 dieną sukvietė visus į adventinę popietę „Dalintis gerumu ir duona“.

Popietę pradėjo Vaikų ir jaunimo dramos studijos nariai, vadovaujami Loretos Juškėnienės. Jie suvaidino italų rašytojo ir kunigo Bruno Ferrero prasmingą pasakojimą „Ketrios žvakės“, kuris tikrai sujaudino žiūrovų širdis. Autorius savo pasakojimą užbaigia žodžiais: „Mūsų širdyse tegul niekada neužgęsta viltis...Ir kiekvienas mūsų, kaip tas vaikas, tebūna įrankis, savo Viltimi visada galintis vėl uždegti Tikėjimą, Ramybę ir Meilę.“

Popietėje dalyvavo Utenos dekanato dekanas, Tauragnų bažnyčios administratorius Remigijus Kavaliauskas. Jis kalbėjo apie Advento prasmę, apie šiuolaikinį lietuvių išsibarstymą po visą pasaulį. Nors ir yra internetas, nors ir naudojamosi „Skaipu“ ir taip bendraujama su išvykusiais artimaisiais, bet tai neatstoja buvimo kartu, nuoširdaus apsikabinimo.

Į popietę atvyko Utenos maltiečių grupės vadovė Diana Tumėnienė ir grupės narė tauragniškę Laimutė Šinkūnienė. Jos pakvietė susirinkusius dalyvauti grupės veikloje. Vienišus senelius prašė nesigėdyti prašyti pagalbos, neužsidaryti tarp keturių sienų. Moterys pasakojo, kad maltiečių grupė veiklą vykdo antrus metus. Per juos susiformavo stipri komanda, sėkmingai įgyvendinami keli projektai, nuveikti prasmingi darbai: įgyvendinama „Maistas ant ratų“ programa (senukams ir neįgaliesiems į namus vežama sriuba), įkurta dėvėtų drabužių „dalytuvė“, dalinami maisto paketai sunkiai besiverčiantiems, organizuojami renginiai, teikiama socialinė pagalba. Adventinės popietės metu D. Tumėnienė pasidžiaugė, kad Utenos maltiečių grupė vis labiau auga ir plečia savo veiklą. Ši veikla vykdoma Užpaliuose, o nuo šiol ir Tauragnuose, kur burti maltiečius ir teikti pagalbą, kam jos reikia, ėmėsi L. Šinkūnienė. Savanorė pristatė veiklos Tauragnuose planą, pasidžiaugė, kad pradėdant darbus jai padeda socialinė darbuotoja, savarankiškai gerus darbus darantys bendruomenės nariai. Ji sakė, kad Tauragnuose prie maltietiškos veiklos jau prisijungė mokytoja Aldona Tartilienė. L. Šinkūnienė padaršino bendruomenės narius, kad šie, esant reikalui, kreiptųsi pagalbos, informuotų apie skurstantį ar fizinių jėgų stokojantį kaimyną. L. Šinkūnienės tel. 8 621 79495.

Susirinkusiems sutartines giedojo Utenos kultūros centro sutartinių giedotojų grupė „Sėdauta“, vadovaujama Dalios Magilienės. Jų atliekamų sutartinių klausėmės ir pernai Šuminiuose vykusioje Žolinės šventėje. Moterys padainavo keletą adventinių dainų, kurioms pritarė ir žiūrovai. Sunkiau buvo klausytis sutartinių. Vadovaujami viešnių, vieną sutartinę sudainavom visi susirinkusieji.

Baigiantis renginiui, duonos kepalas buvo įteiktas Tauragnuose dar naujam žmogui – dekanui Remigijui

Kavaliauskui (matote **nuotr.**). Mažus duonelės kepalukus gavo „Sėdautos“ giedotojos. Paskui visi vaišinosės Alvydo Danausko, Dalios Jackūnienės, Ritos Pundzienės, Vitalijos Šlepikienės ir Nijolės Šuminienės kepta duonele. Ragavome įvairių skonių sausą duonelę, bet ji nė vienam nebuvo sprangi. Negalėjome susirinkusiųjų pavaišinti arbata, kadangi tą dieną kultūros namuose nebuvo elektros. Šis gedimas nesugadino nuotaikos ir tikrai ilgam pasiliks atmintyje, kadangi mūsų kultūros darbuotojos moka praveisti renginį ir ekstremalioomis sąlygomis.

Adventinė popietė užbaigė Tauragnų krašto bendruomenės projektą „Etninės kultūros ir vietos tradicijų plėtra Tauragnų bendruomenėje“, kuri rėmė Utenos rajono savivaldybė.

Pasibaigus renginiui, prie Tauragnų seniūnijos buvo įžiebta Kalėdinė eglė, kuri šiomet labai puošni ir džiugina praeivių akį.

TRUMPAI

(informacija Dovilės Baltramiejūnaitės)

Tauragnuose vykdytas Piliakalnių metams skirtas projektas baigtas kartu su pasirodžiusiu elektroniniu leidiniu „Tauragnų krašto piliakalniai“. Dėkojame tauragniškiams, prisidėjusiems prie jo parengimo: bendruomenės pirmininkei Danguolei Trimonienei už pagalbą rengiant leidinį, se-

niūnai Alvydui Danauskui ir Reginai Mačienei už nuotraukas, Jovitai Valiulienei už Taurapilio piliakalnio piešinį... Ačiū visiems, padėjusiems įgyvendinti ir kitas projekto veiklas.

Informuojame, kad leidinys „Tauragnų krašto piliakalniai“ yra patalpintas svetainėje adresu: <http://www.archeologijoscentras.lt/?q=publikacijos>. Paskaitykite.

----- Bronė Juknevičienė Buvom labai jauni...

Laikraštis „Po Tauragnų dangum“ metus baigia su nauja rubrika – „Pasakoja 90-niasdešimtmečiai“. Jau aplankytas ne vienas kaimas, kalbintos jaunos šeimos bei žmonės, kartu sulaukę auksinių vestuvių sukakties. Labai džiaugiuosi, kad laikraštyje svečiavosi dainininkai senjorai. Jau esu rašiusi, kad jie man buvo didžiausias atradimas. Dabar kalbinu savo tėvų kartos žmones. Labai noriu suspėti, nes jie tikrai turi apie ką papasakoti. Pradėjau nuo miestelio – gruodžio 11 d. 90-ies metų jubiliejų šventė **Mečislovas Treinys**. Man ypač malonu buvo su juo bendrauti, nes M. Treinys ir mano tėtė Bronius Umaras ilgus metus ir kartu dirbo melioracijoje, ir bendravo. Kai paprašiau papasakoti apie jaunystę, jis pradėjo žodžiais: „Mano gyvenime buvo tik darbas, darbas ir daug vargo“. Visas jo pasakojimas ir buvo apie darbą ir pokarį. Dažnam ši tema labai skaudi, kiekvienas turi savo prisiminimų ir to laikmečio vertinimų. Kiekvieną kartą, klausydama pasakojimų apie pokarį, aš vis klausiu savęs, kaip žmonės ištvėrė. M. Treinys pasakojo apie daugybės metų senumo įvykius taip, lyg jie būtų vykę dar visai neseniai. Ne vieną kartą ir ašara akyse pasirodė.

„Gimiau Kuktiškių dvare, tėvai jį 17 metų *rindavojo* (nuomojosi, pastaba autorės). Bet atvažiavo Jankauskas iš Amerikos ir nusipirkto dvarą, nes tėvai nespėjo laiku sumokėti. Tėvai ir mes, du broliai ir sesuo, išėjom kitur. Jaunystė? Nuo 1947 m. vienodai prie *gelažų*. Visas mano gyvenimas – miškas, akmenys ir krūmai. Žmonės juokdavos, kad iš melioratoriaus nei davatkos, nei vagies nepadarysi. *Anas* nemoka vogti: akmenio nevogs, kelmo nevogs. Kiauras dienas vienodai dirba. Ir davatka nebus, nes, ne paslaptis, melioratoriai išgerdavo. Kodėl nuėjau su traktorium dirbti? O kurgi dėsies? Ir kariuomenėn nereikėjo eit, kai su traktorium dirbi, nes žmonių trūko. Mes buvom prasčiokai, visada murzini, degutuoti traktoristai. Žmonės važiuoja turgun, o mes einam namo ir slepiamės už krūmų, nesirodom, nes sarmata. Nebuvo tada ir mados persirengti, tai ne dabar. *Braniukas* (mano tėtė,

pastaba autorės) 1947 m. jau dirbo, radau jį atėjęs. Kai *sutvėrė* Jotaučių tarybinį ūkį, pirmąjį Utenos rajone, mes su Žiogu, tokia traktoristo pavardė, nuvažiavom tenai arti. Aš dar buvau tik *chlopčas* (prikabinėtojas, pastaba autorės). Subėgo žmonės, žiūri, *dyvijias*, rankom skėsčioja, nes traktorius keturias vagas verčia. Dirbom visam rajone, gyvendavom pas žmones, nakvodavom *klaimuos*.

Visokių istorijų buvo, tik jos nebuvo linksmos, nes ir laikai neramūs buvo. Prisimenu, dirbom Daugailiuos. Atėjo iš miško du vyriokai ir liepė mums pašaudyt (tada užvedant traktorių pasigirdavo garsas kaip šaudymo). Sulėkė *skrebai* į šaudymą, rėkia, *ku čia dirbat? Žiogas* paaiškino, kad traktorių užvedėm ir važiuosim arti. *Skrebai* liepė nustot dirbti, apsupo mus, o tuo metu partizanai užėmė Daugailių *skrebyną*, paėmė ginklus, kokius popierius, gal jų partizanams labai reikėjo.

Užpaliuos buvo dar kitas įvykis. Miestelyje, tuoj už bažnyčios, buvo dirbami laukai, ten dar namų nebuvo. Lėkščiavom, du jauni vyrai atėjo iš miško ir paprašė duot pavažiuot traktorium, sako, pora kartų apvažiuos lauką. Matom, kad už nugaros *braunikai* užkišti. Gal ne tiek matėm, kiek jautėm. Negi priešinsies, leidom važiuoti. Jie mums liepė nueit pamiškėn ir palaukti. Nuėję radom daugiau vyrų, kas sėdėjo ir valgė, kas gulėjo. Jie paklausė, ar mes pasitikim tais vyrais. Pasitikim, atsakėm, jie tvirtino, kad moka vairuot traktorių, tai ir davėm. Partizanai pasijuokė, ar nenuvers *skrebarnės*. Kalbėjo, kad tegu padirba, jei taip norisi. Lauko gal kokie 7 ha buvo, jie ne vieną ratą apsuko. Supratom, kad, matyt, fotografavo miestelį, o kad iš traktoriaus – niekas neįtars.

Dirbom bažnytkaimy netoli Aluntos, nuvažiavom ten su trim traktoriais. Pradėjom arti, atėjo kokia boba su šaka ir duoda man per galvą. Aš sėdėjau ant plūgo, kiti jau nuvažiavo, niekas nemato, kad mane muša. *Akmeniokų* mečiau langan, Žiogas sustojo, klausia, kas yra, kam žmogų muši, boba šaukia, kad čia jos žemė, mes jos *kapčių* ardom ir kad kuo greičiau atstatytumėm *rubežių*. Tenai dar kolūkio nebuvo, lyg tai kokia kooperacija, visi kartu dirbo žemę. Žiogas sugalvojo, kaip tą *kapčių* atstatyt: griovin įvertėm didelį akmenį ir pažymėjom lauko *rubežių*. Tos bobos du sūnūs miške buvo. Nakvynės apsistojom pas tokį žmogų klojime, jis ir prie valdžios buvo, ir partizanams padėjo. Gaspadorius šiek tiek bijojo, kas dabar bus, kai žemės ribas suarėm, nors paskui ir pažymėjom iš naujo, sakė, tos moters vienas sūnus lyg ir nieko, o kitas popiktis. Naktį atėjo tie du partizanai, pasikvietė mus vidun, o mums jau nelabai ramu. Bet tuo kartu apsiėjom, gal būtų mus ir pamušę kiek, gerai, kad užėjo mamos pusbrolis, mane vardu pavadino, tai taip ir baigės.

Sunkus buvo gyvenimas, *reikėjo būt žmogumi, o*

kiaule visada paspėsi. Taip sakydavo tais laikais. Greit išvažiavom Užpaliuos. Ar tėtė pasakojo, kaip arėm netoli Kaniūkų? *Braniuko chlopcas* buvo Abukauskas, žinojom, kad jo brolis partizanavo. Dar nebaigėm arti, kai pavakare atlėkė *Braniukas*, visas išėjęs iš veido, sako, nēr bernioko, gal *aporiau*, bėgam ieškoti, gal kojos kur kyšo, surasim. Jau prietema, apėjom visur, o bernioko niekur nėra, o nemažas, turėjom pamatyt. Kai neradom, *Braniukas* suprato, kad miškan išėjo paskui brolių. Reikia valdžiai pranešti, ryte paskambino ir pasakė, kad Abukauskas išėjo kitan darban. Patikėjo, niekas neieškojo, atsiuntė kitą vyrioką, Mums tuo metu buvo po 22 metus. Jauni, o reikėjo gaudytis, kas ir kaip, kaip elgtis, ką kalbėti, kada patylėti“.

Gal prieš dvejus metus Bronius Abukauskas buvo atėjęs į renginį muziejuje, padovanojo nuotraukų. Rašydama dokumentą prisistačiau, kas aš, pasakiau, kad tėtė pasakojo apie Abukauskus, jis apsidžiaugė, sakė, kad puikiai pažįsta Umarus. Vienas iš tėtės brolių irgi buvo miške, ilgus metus praleido Vorkutos šachtose. Pasirodo, namą, kuriame ilgus metus gyveno tėvai, o dabar mes gyvenam, padėjo nupirkti mano pašnekovas, derėjosi su savininku Žaunerovu. Dar ir valtį suderėjo. Man gal ketveri buvo, bet valtį prisimenu.

Su žmona, kai dar buvo abu.

„Užauginom keturis vaikus: sūnų ir tris mergaites, jau yra šešios anūkės ir trys proanūčiai. Visi Lietuvoj. Vaikams papasakoju apie savo gyvenimą, jei išeina iš kalbos, šiek tiek ir anūkams. Vieną istoriją ir jiems papasakoju. Iš Krašunos raisto Pridotkų miškan vežiau peršautu keliu partizaną Lazdyną. Atėjo tokia moteris ir sako, kad vyrai (partizanai, pastaba autorės) šaukia mane. Šaukia tai šaukia, bet

nesupratau, kas atsitiko, nes lyg nieko ir nebuvo, jokių šaudymų. Nepaklausyti negali, milicininko dar gali nepaklausyt, o čia jau ne. Vyrai pasakė, kad reikės atvežti partizaną. Tokia mergiotė Puodžiukaitė važiuos su vėžėčiom ir rodys kelią. Vyrai pakinkė Katino arklių, *koruos* įdėjo grėblį, šakes. Paprašiau, kad šakių nedėtų, dar kas sustabdęs norės patikrinti, ką vežu, smeigs šienan šakėm. Prie išvažiuojant Lazdynas parodė koją, o žaizdoj kirmėlės juda! Baisus dalykas! Būna, kad kokioj mėsoj pamatai kirmėles, o čia gyvas žmogus... Niekada tokio vaizdo nesu matęs ir niekaip nepamiršiu. Paguldėm šienan, apdėjom viksvom. Durnelis buvau, nesupratau, kad gal kaip pririšti reikia, kad neslidinėtų. Lazdynas man davė laikrodį, tai atidaviau jo seseriai (pavardė Šireikaitė, jų dar vienas brolis partizanavo), paėmė laikrodį, o ašaros iš jos akių bėgte bėga, kaip iš puodelio. Prie Ryliškių Lazdynas vos neiškrito iš vežimo, o vienam įkelti sunku ir pagalbon nieko negali šaukti. Gal pasiskubinau kiek, nes žmonės perdavė, kad nuo Kačiūnų *skrebai* ateina. Nuvežiau, kur reikia, apstojo visi, toks partizanas Gaivenis tuoj papurškė kuo. Lazdynas pasveiko, buvo atėjęs padėkoti už išgelbėjimą.

Tauragnuos pasistatėm namus, pradėjom kurtis, tik

Tauragnuose ką tik pastatytas Treinių namas. Sūnui Valdui dar nėra metų. 1957 m.

Šiuo motociklu važiuodavo į Švenčionėlius pirkti duonos.

duonos pirkti tai važinėju Švenčionėliuos. Tokia prasta, rūgšti buvo čia duona. Va su šita *emka*, kur nuotraukoj. Neprisiėjo tokios duonos valgyt? Paskui jau geriau buvo. Baisumai praėjo, tikrai *vieriju*, kad daugiau nebebus. Rusai čia tikrai nelįs, šitas vargas jau nebeateis, kur buvo. Siuntinių Vorkuton tikrai nereikės ruošti. Tai va, koks buvo mūsų gyvenimas“.

M. Treinys savo gyvenimo neįsivaizdavo be medžioklės. Kartu ir sūnus Valdas. 2013 m.

Būsiami mano pašnekovai pasakos savo gyvenimo istorijas, savo patirtį, gal bus ir linksmesnių istorijų. Bendravau su viena moterimi, kuri apie pokarį visai nenori kalbėti. Tik pasakė, kad, vaikelai, taip buvo baisu... Dirbant muziejuje tenka išklausti daug įvairių istorijų, skirtingų pokario įvykių vertinimų. Kuo daugiau pasakojimų iš pirmų lūpų, tuo aiškesnė bus mūsų istorija. Ypač dabar to reikia.

Ačiū Mečislovui Treiniui už nuoširdų pasakojimą.

Tęsiame rubriką „Iš pageltusių spaudos puslapių“

1957 m. „Lenino keliu“

Rugsėjo 16 d.

Daug metų tarp savų

Apie Angelę Tumėnienę jau nemažai žinojau prieš susitikdama su ja. Atvažiavusi į Piliakalnio kolūkį prie parduotuvės radau lūkuriuojančią pagyvenusią moteriškę. Dar buvo pusvalandis iki parduotuvės atidarymo, todėl su kolūkiete įsišnekėjome.

– O štai ir pardavėja su dukra ateina, dviratį besivarydamos, – žvilgtelėjusi į kelią pasakė moteriškė.

Netrukus jos jau buvo prie parduotuvės. Motina pradėjo savo įprastą darbą už prekystalio, dukra sėdo ant dviračio ir nurūko keliu.

Dar nespėjo nė chalato užsivilkti, o pirkėjų jau

prigužėjo. Vyras tuštino limonado butelius. Kai kas alaus pageidavo.

– Nenusiminkite, šiandien atveš, – ramino juos pardavėja ir skubėjo aptarnauti kitus, atsverti ar paduoti reikalingą prekę.

Kaip ir kitose parduotuvėse, taip ir Piliakalnyje, ne visas pageidaujamas prekes pirkėjai suranda, nors vedėja ir labai stengiasi į tai atsižvelgti, pateikdama prekybinei bazei užsakymus. Kas gi geriau, jei ne ji pati, žino, kokių dydžių, spalvų ir fasonų prekių reikia jos pirkėjams. Du kartus per savaitę važiuoja į Uteną jų atsirinkti. Tokie važinėjimai A. Tumėnienėi nelabai malonūs. Autobusas iš Piliakalnio į Uteną išvažiuoja tik 10 valandą. Vėlu. Jei prie autobuso derinsis, visą dieną dirbti negalės. Ieško išeities: važiuoja ūkio ar kokiu nors kitu transportu. Po pietų vedėja – jau ir parduotuvėje.

Šiomet nebuvo nė vieno mėnesio, kad neįvykdytų plano. Per rugpjūtį A. Tumėnienė pardavė prekių už 7000 rublių. Šį mėnesį planas didesnis 600 rublių, bet vedėja įsitikinusi, kad dėl to nebus jokių sunkumų.

Beveik septynerius metus parduotuvėje darbuojasi Angelė Tumėnienė ir pagalbinė darbininkė Natalija Valkauskienė. Nemažai metų. Bet dirba draugiškai. Jokių nesklaidumų, nesusipratimų. Tuo džiaugiasi visi.

R. Katiniene

Rugsėjo 20 d.

Medžiai kaip žmonės

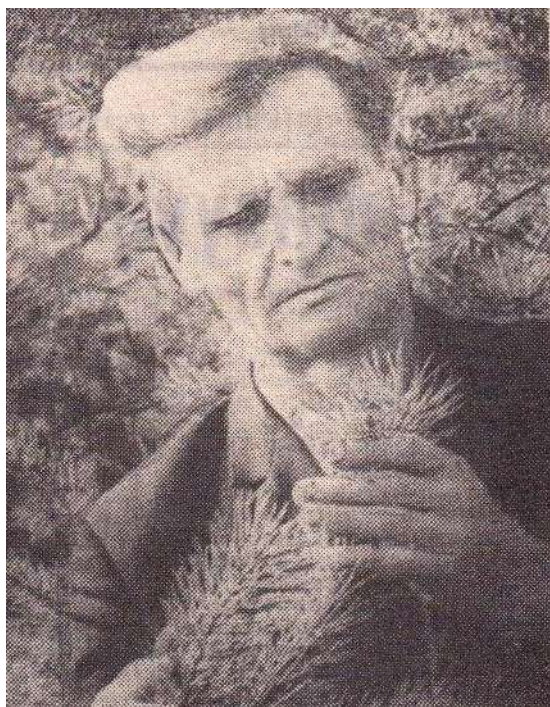
Stasį Abarių radome ką tik grįžusį iš miško.

– Statybininkai remontuoja tvartus. Nurodžiau iš kur pasigaminti medienos, – eigulio balse pasididžiavimas.

Taip, šiandien Stasys jaučiasi pilnateisis Tauragnų kolūkio miškų šeimininkas. Eiguliu jis dirba jau dešimtį metų, tačiau anksčiau mažai kas skaitėsi su jo nuomone. Ar malkoms, ar lentgaliui kirsdavo kas kur norėdavo, vis taikydami nuleisti dailesnį beržą, lieknesnę eglę. Pasitaiko nesąžiningų ir šiandien, bet retai. Neseniai vienas toks bandė nuleisti keletą eglė. Brangiai sumokėjo už savo nesąžiningumą. Argi Stasys kada nors žmogui gailejo? Kirsk malkų tiek, kiek reikia. Tik pirma atsiklausk.

– Šiandien dirbti įdomiau. Žemės ūkio valdybai perėmus savo kontrolėn ūkių miškus, mes, eiguliai, įgavome žymiai didesnes teises, tapome savarankiškesni. Medžiai auga kaip ir žmonės. Jiems reikalinga priežiūra. Valant miškus, prižiūrint jaunas kultūras, nebloga pradžia padaryta ir mūsų ūkyje, – džiaugiasi Stasys.

Nelengva buvo ta pradžia. Ūkio miškas apleistas. Žmonės nebuvo suinteresuoti jį valyti. Užmokėti už darbą nebuvo iš ko. Pirmininkas patarė neduoti malkų tiems, kurie neprisidės prie šio darbo. Bet prievarta menkas pagalbininkas. Ne toks

K. Kupriūno nuotr.

Spalio 30 d.

Pedagoginis žodis tėvams

Tauragnų vidurinės mokyklos mokytojai šiais mokslo metais ypač didelį dėmesį skiria pedagoginiam tėvų švietimui.

Pedagogikos fakulteto grupių vadovams mokytojams V. Danauskienei, J. Rukšėnui ir E. Viburytei reikėjo apgalvotai paruošti paskaitų planą, kadangi klausytojai labai įvairaus išsilavinimo. O būtina, kad kiekvienas suprastų jam perteikiamą temą, iš užsiėmimo išeitų praturtėjęs.

Šiais mokslo metais didesnis dėmesys bus kreipiamas praktiniams užsiėmimams, pokalbiams, kuriems pradžia turėtų duoti mokinių rašiniai apie tėvus ir namus. Stengsimės paskaitas pailustruoti meniniu ar dokumentiniu kino filmu arba ištraukomis iš jo, pakalbėsime apie tėvų ir vaikų santykius.

Didelis pedagogų rūpestis – bendravimas su tėvais, kurių vaikai eis į pirmą klasę kitą rudenį. Tai padaryti privertė pats gyvenimas, kadangi nei tauragniškiečiai, nei aplinkinių kaimų vaikai nelanko ikimokyklinių įstaigų. Vadinasi,

Abariaus būdas, kad su savais bartūsi. Kvietėsi į talką moksleivius, pensininkus, pats dalgio bei kirvio iš rankų nepaleido. Padirbėjo visi iš širdies. Pasisekė ne tiktai dalinai apvalyti miškus, bet pasigaminti ir nemaža medienos, kurią mielai pirkto kolūkiečiai malkoms. Gautais pinigais kitais metais jau buvo galima atsilyginti miške dirbantiems žmonėms.

Žiemą padedant pirmininkui Stasys organizuoja dvi pastovias miško darbininkų brigadas. Dar labiau prašviesėjo miškas, pardavus paruoštą medieną, padidėjo santaupos. Prisimena tauragniečiai nuo senų laikų apleistą Kamšos mišką. Neseniai ten kojos įkelti nebuvo galima. Padirbėjo Stasys su savo pagalbininkais, ir miškas iš naujo atgimė.

Stasys džiaugėsi, kad ir šįmet vykdys miško valymo planus, pakvietė mus pasižiūrėti jo prižiūrimo spygliuočių vienuolyno. Šešių hektarų plote sparčiai stiepiasi aukštytyn eglaitės. Nepakenkė ir sausra. O pabandyk šių plotų neprižiūrėti, bematant nustelbs alksniai, beržai ir kiti lapuočiai. Tauragnų kolūkis turtingas miškais. Čia jų 1314 hektarų. Tačiau tai daugiausia lapuočiai. Todėl pagrindinis Abariaus tikslas – kuo daugiau išauginti spygliuočių. Ir jo valdos plečiasi. Nenaudojami žvyrinėliai, kalvos apsodinta medžiais. Ir šiaip vaizdingas Tauragnų miestelis po dešimties metų dar labiau pagražės, kai aplinkui sužaliuos pušų ir eglų salelės.

J. Kazlauskas

turime būti pirmaisiais tėvų pagalbininkais, ruošiant mažuosius mokyklai, suteikti minimalių pedagoginių žinių.

J. Belopetravičius

Štai kaip apie Tauragnus buvo rašoma 1905 m. Peterburge leistame „Lietuvių laikraštyje“ (tai pirmasis legalus laikraštis lietuvių kalba Rusijoje, išėjęs po spaudos draudimo lotyniškais rašmenimis panaikinimo).

Tekstą surado Dovilė Baltramiejūnaitė ir įdėjo facebook puslapį *Tauragnų bendruomenė*.

Paskaitykite. Tai jau tikrai pageltę spaudos puslapiai...

TAURAGNAI. ZARASŲ PAV.

Ant augšto kranto ežero Tauragno stovi miestelis Tauragnai.

Pačioj ajkščiojoj vietoj randasi bažnyčia, kuri yra medinė, bet gan didi ir švariai užlaikoma. Šaly miestelio yra parapijinei kapai, aptverti augštu muru. Vieta dėl kapų išrinkta gan pakilni ir graži. Užeinant ant kapų tuojaus puola į akis paminklas su lenkišku parašu: „... s. p. Grasylda Piotrowiczowa...“ – kada gi čia visa apylinkė grynai lietuviška, tai klausimas – kam reikalingas lenkiškas parašas?

Miestelis Tauragnu menkas. Sąkrovų yra keletas, bet visos žydų užlaikomos – lietuviškos ligšioliai nėra anei vienos.

Ant sąkrovų užrašai vien tik rusiški, anei vieno lietuviško.

Parapija čia nemaža ir grina lietuviška. Visiškai nėra dvarų, tad nėra ir lenkiškos dvasios. Bažnyčioj visos

pamaldos atsibuva tik lietuviškai. Suplikacijos gieda dar senobiškai su barbarizmais: „macnas, nesmertelnas...“

Klebonas, terp kitko, ir dėlto pasipriešino įvedimui gryno teksto, kad vartojamas žodis „tvirtas“ pas tauragniečius ženklina storumą, o nie stiprumą; jie sako: „pušis teip tvirta, kad negalima apimt.“ Vienok kad daugumas parapijonų raikalautų grynai lietuviško teksto, tai klebonas neatsisakytu jų prašimui užganėdinti.

Anoj ežero pusėj stovi neseniai dar pastatytas valsčius. Prieš keletą metų čia kanceliarijoj už visuomenės pinigus vienas iš viršininkų par savo neišmanymą įtaisė stačiatikišką paveikslą – „ikoną“. Tuotarpu gi katalikiškam valsčiuj, turi būt paveikskas katalikiškas, o ne kitioniškas. Tą klaidą, man rodos, dabar galėtu tauragniečiai pataisyti.

Žemė čia nelabai gera – laukai kalnuoti, par tat nesti didelių užderėjimų ir visiško bado, nes litinguose metuose sėkla pražūna klanuose, o uždera ant augštesnių vietų, o sausose – adverniškai. Gyvena tauragniečiai kuodaugiausiai didžiose sodžiose ir skirsta ukes į dalis, kuom labai susmulkina. Ūkininkauja jie teip, kaip ukinikava jų proseneliai – niekokių pagerinimų neįvesdami. Užsiima kone vien žemdarbybe.

Tauragniečiai, prikalbinėjami kunigų, užvis daugiau išsirašė „Vilniaus Žinias“. Bet dabar p. Žvairys Nr. 198 V. Ž. praneša, kad ant antros pusės metų jau tik 4 „V.Ž“ persisiųzdinėja.

Tas atsitiko iš ženklios dalies dėlto, kad korespondentai V. Ž. savo pranešimuose apie Tauragnus, išskiriant p. Turgavietę, visi aprašinėja vien tik blogas puses gyvenimo, tat tauragniečiai liko apšaukti girtuokliais.

Toks vienpusiškumas žinių tauragniečiams nepatiko ir jie pradėjo šalinties nuo V. Ž. nietikusios korespondencijos, be jokio raikalo užgaunančios tauragniečius, blogai pasitarnavo kaip jiems, teip ir pačiam dienraščiui. O iš tikro korespondentai nelabai rupinosi apie teisingumą savo pranešimų, tas pasirodo iš jų pačių terp savęs nesitikimo, ir teip: skatlių tauragniečių išsirašinėjusių lietuviškus laikraščius padavė – p. Gegutė „kelioliką“, L.J.K. „gal tik koki 5“, p.Ž–is „daugumas“, o p. Žvairys „25“. Ir įspėk skaitytojau kuris rašo iš jų teisybę!

Už trejetos varsnų nuo Tauragnų ežero pakrašty ties viensėdžio Tauragilių yra piliakalnis. Kad tas kalnas ištikro buvo supiltas tą liudija kaip jo geometriškai forma teip ir griovys aplink, iš kur imta žemė.

Terp čionykščių gyventojų eina paskala, buk tai tame kalne esant apipilta bažnyčia; iš vidaus kaikada išeinąs žilas senelis, apsirėdęs baltais rubais, ir vaikštinėjas aplink. P. Z–is „V. Ž“ Nr. 154 apie šitą piliakalnį rašo: „Viduj nežinia kas yra. Vietomis mėgino kasti, bet užkasė“.

Ta žinia neteisinga, nes tauragniečiai vieną kart ant viršaus piliakalnio pakasėję par keletų aršinu, nekokios sienos nerado – viduje buvo paprasta žemė.

V. S.

Kadangi tekstas netaisytas, o rašyba skiriasi nuo dabartinės, skaityti ir suprasti gal nebuvo lengva, bet, tikiuosi, tikrai įdomu.

Sausio mėnesio renginiai

Sausio 13 d. 14 val. Atminties laužas prie paminklo žuvusiems Tauragnų krašte.

Sausio 27 d. 16 val. Leliūnų skyriaus mėgėjų teatro „Le Liūnė“ spektaklis Jono Šarkausko komedija „Koldūnai“ (režisierius ŠarūnasKunickas).

Sausio 1-31 d. darbų ant šilko paroda „Vasarą prisiminus“.

Gruodžio 12 d.–2018 m. sausio 30 d. Tauragnų krašto muziejuje – Utenos rajono tautodailininkų kūrybos darbų paroda.

Stresą ir liūdesį sukelia daug veiksnių ir situacijų. Čia išvardinti dalykai, kurie kenkia gero gyvenimo kokybei ir trukdo lengvesniu žingsniu žengti per kasdienybę. Pasiruošę? Metas atsisakyti šių dalykų. (iš interneto)

1. Atsisakykite permainingų baimės

Permainos yra būtinas progreso, augimo, laimės ir gero gyvenimo veiksnys. Kiekvieną kartą bijodami jų, mes kartu atsisakome bei paneigiame galimybę savo gyvenimui suteikti daugiau šviesių spalvų, atsisakome į savo gyvenimą įnešti daugiau gyvybės ir nuotykių.

Permainos privalo įvykti, jeigu norite pasiekti savo užsibrėžtus tikslus, jei norite žengti savo išsvajotą karjeros keliu ar galiausiai – jeigu norite tiesiog kokybiškai gyventi. Taigi, liaukitės joms priešintis – permainas jūs galite išnaudoti tam, kad pagerintumėte savo gyvenimo kokybę.

2. Liaukitės manyti, kad galite kontroliuoti viską gyvenime

Jūs galite pakeisti save, savo mintis, savo jausmus ar veiksmus, bet kitų žmonių jūs niekuomet nepakeisite, nes jie taip pat gali pasikeisti tik patys. Jūs nepakeisite oro, likimo ar gilių savo tėvų įsitikinimų dėl tam tikrų dalykų.

Bandydami tai daryti, jūs tik nereikalingai sugaišite laiką ir neišvengsite nusivylimo. Manipuliacijos kiekvienoje situacijoje atneša tik susierzinimą ir nieko daugiau. Pasistenkite kontroliuoti tik save, o visa kita tegu vyksta savaime.

3. Nustokite ieškoti pasiteisinimų.

Pripažinkite – pasiteisinimai jūsų gyvenimui tikrai nėra naudingi. Ieškodami jų jūs tiesiog bandote laimėti daugiau laiko, bandote atidėlioti ar išvengti daryti tai, ką daryti bijote.

Pasiteisinimai tėra energijos švaistymas – tiesiog apsispręskite ir neieškodami jokių pasiteisinimų pasakykite: tą dalyką jūs darysite ar ne.

4. Nekaltinkite kitų

Niekas jums netrukdo gauti tai, ko norite, nebent tai darote pats – juk visu šimtu procentų esate atsakingas už savo gyvenimą. Kiti žmonės į smegenis jums „nesudeda“ klaidingų minčių ar nestato kliūčių, trukdančių jums progresuoti.

Iš tiesų, juk realybėje yra kur kas daugiau žmonių, kurie nori matyti jūsų sėkmę, nei tų, kurie džiaugtųsi jums suklypus. Tiesiog apsupkite save žmonėmis, kurie tiki jūsų svajonėmis.

5. Liaukitės skųstis

Tai dar vienas jūsų brangaus laiko švaistymas. Skųsdamiesi nesėkmėmis ar kitais savo gyvenimo aspektais jūs sutelkiate mintis į tuos dalykus, kurie jums nepatinka ar kurių jūs nenorite. Kam gi to reikia?

Juk jei koncentruosite mintis ties neigiamais dalykais, jie ir nutiks. Savo minčių galią verčiau išnaudokite savo svajonėms – susitelkite į jas, būkite pozityvūs ir nuoširdžiai tikėkite, kad jos išsipildys.

6. Nustokite kritikuoti

Taip nutinka, kai mes klaidingai tikime tobulumu. Jei kiekviename sutiktame žmoguje ar situacijoje sugebėsite įžvelgti tik trūkumus, laimingi jūs niekada nebūsite. Kritika visuomet yra negatyvi ir teisiama, tad į ją pasinerti neverta.

Pabandykite savo energiją nukreipti priešinga kryptimi ir pasistenkite visur įžvelgti ne trūkumus, o privalumus. Juk kiekvienas daro tai, ką gali su tuo, ką turi, o tobulybė tėra žmonių sugalvotas mitas. Grožis yra visur, tereikia išmokti jo ieškoti.

7. Liaukitės save peikti

Juk visos šios istorijos, kurios sukasi jūsų galvoje, yra jūsų gyvenimas. Jei nuolat sau kartojate, kad visada „susimaunate“, kad turite tobulėti, kad esate negražus ar tiesiog nei šioks, nei toks, tik dar

labiau verčiate tuo save patikėti. Netrukus tuo patikės ir aplinkiniai – ar tikrai to norite?

Jei norite būti laimingi, pasitikėkite savimi ir nuolat sau kartokite, kad esate nuostabus, veiklus, tiesiog toks, kuriam viskas visada pavyksta. Privalote sau pasakyti, kaip stipriai laukiate tos netrukus ateisiančios šviesios ateities, ir tuomet stebėkite, kaip pasikeis jūsų gyvenimas.

8. Nesitikėkite, kad visada būsite teisus

Tai jau egoizmo faktorius. Jei visiems nuolat įrodinėsite, kad gyvenime yra dvi tiesos: viena jūsų, o kita neteisinga, netrukus pastebėsite, kad jau nebeturite kam to sakyti, mat žmonės tiesiog pavargs nuo bendravimo su jumis.

2018-ieji Šuns metai (iš interneto)

Gimimo metai: 1934, 1946, 1958, 1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Išanalizuokite tai, kas jau pasiekta, kad galėtumėte drąsiai žengti pirmyn siekdami naujų aukštumų 2018 metais. Šuns metais gimę žmonės sąžiningi ir patikimi, tad jie tikrai nusipelnė būti metų šeiminingo numylėtiniai. Geltonasis Žemės Šuo myli ir palaiko savus, tad Šuns metais gimusiems jis suteiks ne vieną galimybę išreikšti save ir kurti savo gyvenimą toki, kokį norite jį matyti. Be to, didelė tikimybė, kad šio ženklo atstovai 2018 metais sutiks savo gyvenimo meilę. Po Šuns ženklu gimusios moterys visus metus bus apsuptos rimtų gerbėjų dėmesio, beliks tik išsirinkti tinkamiausią.

A†A Seniūnijoje

Gruodžio mėn. mirė

JONAS KAIRJONIS, 87 m., Gaidelių k.;
JADVYGA GRAŠTĖNĖ, 94 m., Taurapilio k.

Užjaučiame artimuosius

Nuotraukos Dainiaus Atkočiūno,
Danguolės Trimonienės,
Žymanto Trimonio, taip pat iš
asmeninių archyvų;

Redagavo ir maketavo Danguolė Trimonienė
Spausdino Utenos spaustuvė

